

ARVAMUSED

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 99. ISTUNGJÄRK 31. JAANUARIL JA 1. VEEBRUARIL 2013

Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa teadusruum”

(2013/C 62/04)

REGIOONIDE KOMITEE

- tervitab vastusena Euroopa Ülemkogu üleskutsele esitatud Euroopa Komisjoni algatust luua raamistik, et edendada jõupingutusi Euroopa teadusruumi valmimiseks 2014. aastaks;
- nõustub komitee, et tugeval avalik-õiguslikul teadusbaasil rajanev maailmaklassi teadus- ja innovatsioonialane võimekus on ülimalt vajalik selleks, et saavutada püsiv majanduse elavnemine ja säilitada Euroopa positsioon ülemaailmse osalejana;
- rõhutab, et Euroopa teadusruumi valmimine on vajalik selleks, et kõrvaldada Euroopa teaduse killustatus koos riiklike ja institutsiooniliste takistustega. Kahtlemata ei saa Euroopa selle killustatuse tõttu kasutada ära oma teaduse ja innovatsiooni potentsiaali, mis on eurooplastele maksumaksjate, tarbijate ja kodanikena väga kulukas. Seepärast on nüüd vaja rohkem ja sihipäraselt suunatud meetmeid;
- kutsub komisjoni üles edendama Horisont 2020 raames piirkondadevahelist koostööd, arendades välja tõhusad vahendid ja stiimulid. Selles kontekstis võiksid kohalikud omavalitsused ja piirkondlikud asutused täita toetavat ja koordineerivat rolli (luues teadusuuringute ja innovatsioonivõrgustikke, pakkudes tehnilist ja administratiivset toetust, samuti pakkudes erasektorile rahastamise stiimuleid), et edendada teadustegevust ja kasutada ära teadmiste ja innovatsiooni tulemusi;

Raportöör	Grigorios ZAFEIROPOULOS (EL/EPP), Atika piirkonna volikogu liige
Viitedokument	Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa teadusruumi partnerluse tugevdamine tippaseme ja kasvu saavutamiseks”
	COM(2012) 392 final

Regioonide Komitee arvamus – Euroopa teadusruum

I. POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

A Peamised seisukohad

1. tervitab vastusena Euroopa Ülemkogu üleskutsele esitatud Euroopa Komisjoni algatust luua raamistik, et edendada jõupingutusi Euroopa teadusruumi valmimiseks 2014. aastaks;

2. nõustub Euroopa Ülemkogu 2011. aasta veebruari ja 2012. aasta märtsi järeldustega selles osas, et on tungiv vajadus saada Euroopa teadusruum valmis 2014. aastaks;

3. on seisukohal, et õigusakte Euroopa teadusruumi valmimiseks võib pidada kasulikuks teatud osavaldkondade jaoks (nt riikide ja ELi poliitika kooskõlastamine Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 181 kohaselt ja meetmete edendamine teadustegevuse tulemuste levitamiseks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 180 koostoimes artikli 182 lõikega 5);

4. on seisukohal, et praeguse majanduskriisi kontekstis on teadusele ja teaduspõhisele innovatsioonile keskenduva Euroopa teadusruumi valmimine majanduskasvu, töökohtade, teaduse tippaseme ning piirkondade ja riikide ühtekuuluvuse toetamisel väga suure tähtsusega;

5. jagab seisukohta, et teadmised on uue majanduse valuuta. Seepärast nõustub komitee, et tugeval avalik-õiguslikul teadusbaasil rajanev maailmaklassi teadus- ja innovatsioonialane võimekus on ülimalt vajalik selleks, et saavutada püsiv majanduse elavnemine ja säilitada Euroopa positsioon ülemaailmse osalejana;

6. rõhutab, et nii Horisont 2020 kui ka Euroopa teadusruumi rakendamisel tuleks rohkem keskenduda ja avaldada suuremat mõju reaalse elu tavadele⁽¹⁾, st kohalik ja piirkondlik tasand peavad osalema strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamises ning need tuleb sellesse aktiivselt kaasata;

7. rõhutab, et Euroopa teadusruum parandab meie elu, muutes Euroopa paigaks, kus arenevad jõudsalt teadusuuringud, tehnoloogiline areng ja innovatsioon ning tegeletakse meie aja

suurte väljakutsetega. Teadmiste väärtustamise edendamiseks tuleks tugevdada koostööd teadusringkondade, ärimaailma ja avaliku sektori vahel;

8. nõustub, et ära tuleb kasutada kõikide piirkondade tippaseme potentsiaal ning et vaja on uusi lähenemisviise, et aidata alla oma võimete tegutsevatel piirkondadel ja liikmesriikidel saavutada tippase ja arukas piirkondlik spetsialiseerumine;

9. rõhutab, et Euroopa teadusruumi valmimine on vajalik selleks, et kõrvaldada Euroopa teaduse killustatus koos riiklike ja institutsiooniliste takistustega. Kahtlemata ei saa Euroopa selle killustatuse tõttu kasutada ära oma teaduse ja innovatsiooni potentsiaali, mis on eurooplastele maksumaksjate, tarbijate ja kodanikena väga kulukas. Seepärast on nüüd vaja rohkem ja sihipäraselt suunatud meetmeid;

10. nõustub, et meetmete eesmärk peaks olema suurendada konkurentsi teadlaste ja teadusorganisatsioonide hulgas ning kasutada ära piiriülesed sünergiad riiklike ja piirkondlike teadussüsteemide vahel, hõlbustada teadlaste karjääri ja samuti liikuvust ning teadmiste vaba liikumist;

11. on veendunud, et Euroopa teadusruumi üks põhieesmärke on vähendada ajude äravoolu, eriti teaduse valdkonnas mahajäänud piirkondadest, samuti teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuslikkuse suuri erinevusi piirkonniti eesmärgiga saavutada kogu ELis tippase, võttes seejuures arvesse innovatsioonipotentsiaali. Seejuures on oluline, et Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskava ning riiklikud ja piirkondlikud innovatsioonistrateegiad oleksid omavahel kooskõlas;

12. tervitab Euroopa Ülemkogu eesmärki parandada teadus- ja arendustegevuse tingimusi ning suurendada avaliku ja erasektori investeringuid teadus- ja arendustegevusse 3 %-ni ELi SKPst. Sellest hoolimata tuleb silmas pidada, et Euroopa on tippasemel teadmiste turustamisel maailma teiste osadega võrreldes endiselt mahajääja rollis. VKEde rolli innovatsiooni mootorina ei ole seega võimalik ülehinnata;

13. on seisukohal, et ühtekuuluvuse vahendid võiksid tugevdada tippaseme ja võimekuse arendamist, hoogustades teadustegevuse ja innovatsiooni meetmeid piirkondlikul tasandil. Nii on võimalik välja arendada tippaseme saavutamiseks vajalikud tingimused, mis võimaldavad neil piirkondadel Euroopa teadusruumis täiel määral osaleda ning saada kasu ühise strateegilise raamistiku rahastamisvahenditest;

⁽¹⁾ CdR 402/2011 fin.

14. kutsub komisjoni üles koos nõukogu ja Euroopa Parlamendiga tagama Horisont 2020 tõhus ja mõjus rakendamine, luues eeskirjad ja menetlused, mis on kasusaajate jaoks võimalikult lihtsad;

15. tunnistab, et teatises välja toodud Euroopa teadusruumi prioriteetid on hästi määratletud ja nende täielik elluviimine parandaks aastaks 2014 Euroopa teadustegevuse tulemuslikkust ja tõhusust. Siiski on vajalik liikmesriikide, teadusvaldkonna sidusrühmade ja nende Euroopa organisatsioonide, samuti Euroopa Komisjoni täielik ja aktiivne osalemine tugevdatud partnerluses, tagamaks, et Euroopa teadusruumi valmimine tooks esile Euroopa tippaseme, suurendades tõhusust, kvaliteeti ja uusi võimalusi ELi vajadustest lähtuvalt;

16. nõuab, et Euroopa Komisjon tagaks Horisont 2020 ja struktuurifondide vahelise sünergia ja täiendavuse ning looks vähem edukatele liikmesriikidele ning majanduslikust ja sotsiaalsest aspektist haavatavamatele piirkondadele tippaseme saavutamiseks vajalikud tingimused, võttes aluseks nende tugevad küljed, eesmärgiga suurendada märkimisväärselt nende suutlikkust teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning kaotades Euroopa innovatsioonilõhe;

17. kutsub komisjoni üles edendama Horisont 2020 raames piirkondadevahelist koostööd, arendades välja tõhusad vahendid ja stiimulid. Selles kontekstis võiksid kohalikud omavalitsused ja piirkondlikud asutused täita toetavat ja koordineerivat rolli (luues teadusuuringute ja innovatsioonivõrgustikke, pakkudes tehnilist ja administratiivset toetust, samuti pakkudes erasektorile rahastamise stiimuleid), et edendada teadustegevust ja kasutada ära teadmiste ja innovatsiooni tulemusi;

18. rõhutab, et piirkonnad peavad suurendama oma valmisolekut teadusuuringuid kasutada. Arendatud pädevusi, tavadid ja vahendeid tuleks seejärel kasutada nii, et teadusuuringute tulemused leviks üle kogu Euroopa. Seda on võimalik saavutada ainult kõikide Euroopa rahastamisvahendite, nagu Horisont 2020, ühtekuuluvuspoliitika ning riiklike, piirkondlike ja kohalike vahendite kasutamisel koostoime suurendamisega⁽²⁾. Ressursside ühine kasutamine ei ole siiski piisav, vaid see nõuab ka muutusi töökorralduses ja haldustavadades;

19. innustab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi tugevdama Euroopa ja/või piirkondlike ning riiklike organisatsioonide koostööd, et edendada teadusuuringuid ja innovatsiooni, viia sisse parandusi, mis soodustaksid poliitikameetmete ühildamist ning menetluste tõhusat ja tulemuslikku haldamist ja ühtlustamist, tugevdades ühiseid haldussüsteeme, mis parandaksid kodanike võimalusi poliitikale ligi pääseda ning suurendaksid selle poliitika sotsiaal-majanduslikku mõju;

20. on seisukohal, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad täita ja peaksidki täitma olulist rolli innovaatiliste toodete ja teenuste arendamisel, edendades avaliku ja erasektori partnerlusi. Selle eesmärk on luua rohkem töökohti ja suuremat majanduskasvu kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning samal ajal parandada avaliku ja erasektori tegevusvõimet ja tõhusust;

21. tervitab teaduse ja innovatsiooni peadirektoraadi ja regionaalpoliitika peadirektoraadi algatusi, mis lihtsustavad piirkondlike teadusuuringute ja innovatsioonivõrgustike loomist, mida võiksid toetada ülikoolid, institutsioonid, riigiasutused ja erasektor;

22. märgib, et alates 2000. aastast on komisjon ja liikmesriigid koos Euroopa teadusruumi poole liikunud, ent rõhutab, et need edusammud on Euroopa teadusruumi eri mõõdetega ja liikmesriikide lõikes olnud ebahütlased;

23. innustab Euroopa teadusruumi vajadusel kaasama piirkondlikke ja teaduslikke sidusorganisatsioone;

24. tõstab esile avaliku sektori üldiselt ning eriti kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist rolli ettevõtete, ülikoolide/teaduskeskuste ja avaliku sektori asutuste koondamisel (nn triplehelixi käsituse kaudu) Euroopa teadusruumi arendamiseks ja elluviimiseks praktikas, ning märgib, et komisjoni teatises ei ole avaliku sektori rolli piisavalt arvesse võetud;

25. nõuab, et komisjon, liikmesriigid ja teadusvaldkonna sidusrühmad looksid Euroopa teadussüsteemide tõhususe parandamiseks asjakohased tingimused ning rakendaksid neid, pöörates tähelepanu põhiteemadele, nagu riikideülene koostöö ja konkurents, teadlaste tööturg, sooline võrdõiguslikkus ja teaduslike teadmiste siire. Teatises esitatud tingimused näivad olevat eesmärkide saavutamiseks piisavad;

B Tulemuslikumad riiklikud teadussüsteemid

26. tunnistab, et riiklike teadussüsteemide ebapiisav konkurents ei loo õigeid tingimusi teaduse kvaliteedi parandamiseks. Siinkohal toob teadusasutuste ja ülikoolide piiratud konkurents kaasa ebapiisava spetsialiseerumise;

27. leiab, et Euroopa olemusliku, uudishimust kannustatud teadustegevuse tulemuslikkuse parandamine on vältimatult vajalik innovatsiooni ja läbimurrete saavutamiseks, mis on vajalikud suurte väljakutsetega toimetulemiseks. Euroopa peab tegema hästi suunatud ja strateegilisi investeeringuid alusuuringutesse, võttes peamiseks otsustamiskriteeriumiks teaduse tippaseme, mis looks eeldusi kohalike ja piirkondlike pädevuste ning teaduspotsentsiaali kasvus ja edasiseks jätkusuutlikuks arenguks;

⁽²⁾ CdR 402/2011 fin.

28. nõustub, et liikmesriigid ja piirkonnad peaksid toetama konkurentsipõhist rahastamist konkursside ja institutsionaalse hindamise abil, mis on peamised meetodid riiklike ja piirkondlike vahendite eraldamisel teadustööks ja innovatsiooniks. Vastastikune hindamine ei ole siiski hädavajalik teatud juhtudel, kui vahendeid eraldatakse piirkondlikele osalejatele teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni soodustamiseks;

29. tervitab rohelises raamatus (komisjon avaldas 2011. aastal) seatud eesmärki leida sobiv tasakaal institutsioonilise ja konkurentsipõhise rahastamise vahel. Kooskõlas oma varem väljendatud seisukohtadega kutsub Regioonide Komitee üles jätkama arutelu, et leida sobiv tasakaal institutsioonilise ja konkurentsipõhise rahastamise vahel. Selle tasakaalu jaotumine on väga oluline süsteemi dünaamilisuse ja eri teadusasutuste elujõulisuse seisukohast;

30. on seisukohal, et põhirahastamise osakaalu suurendamine ja arukas spetsialiseerumine võimaldavad rahastada ka väikesi elujõulisi teaduskogukondi. Sellega rõhutab Regioonide Komitee, et nn kriitilise massi saavutavate suurte üksuste ja ülalt alla suunduvate suurte tehnoloogiaprogrammide kõrval võib ka väike, ühele teadusharule keskenduv õppe- ja teaduskogukond luua märkimisväärset konkurentsivõimet ja innovatsiooni, tehes tõhusat koostööd ja saades osaks valdkonnaülesest kõrgharidus- ja teadusasutuste võrgustikust ja linnakust asukohalinnas ja ka rahvusvaheliselt;

31. on seisukohal, et tuleb suurendada teadusasutuste põhirahastamist. Seepärast kutsub komitee komisjoni ja liikmesriike üles seda asjaolu arvestama ja looma teadustaristu rahastamise mudeli, milles võetakse arvesse ka täiendavust struktuurifondidega. Teaduskogukondade jaoks tähendab suurem põhirahastamine võimalust käivitada alt üles teadusprojekte, mis põhinevad nende enda strateegilistel vajadustel, arendades samas dünaamilisi suhteid piirkonna ja linnaga, kus nad asuvad;

32. rõhutab, et teadusuuringutele ja innovatsioonile vahendite eraldamisel tuleks juhtiva valikukriteeriumina kasutada teaduse tipptaset ning institutsionaalse hindamise peamisi põhimõtteid;

33. tunnistab, et mõnes piirkonnas edukalt rakendatud teadus- ja uuendustegevuse mudelit ei ole võimalik lihtsalt kopeerida ning teistele piirkondadele üle kanda. Ent siiski võivad nad vastavate struktuuriliste, ühiskondlike ja kultuuriliste tingimuste asjakohasel arvestamisel olla eeskujuks sobivate mudelite väljatöötamisel teistes (ka vähem edukates) piirkondades;

34. kinnitab oma toetust piirkondade, riikide ja ELi teadusprogrammide ja prioriteetide koordineerimisele. Komitee

rõhutab liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vastutust teadusuuringute ja innovatsiooni eest ning lükkab jätkuvalt tagasi tsentraalsete teadusuuringute kavade ja prioriteetide kehtestamise Euroopa tasandil;

35. kutsub komisjoni üles edendama vastastikust õpet ning heade tavade ja kogemuste vahetamist liikmesriikide ja sidusrühmade organisatsioonide vahel seoses riiklike õiguslike jm tõkete eemaldamisega, mis takistavad Euroopa teadusruumi loomiseks teatistes kehtestatud prioriteetide rakendamist. Komitee arvates tuleks kogu ELis edendada teaduspoliitika ühiseid suuniseid, et edendada ja lihtsustada ühismeetmete rakendamist;

36. kutsub komisjoni üles toetama liikmesriike ja piirkondi struktuurifondide kasutamisel, et arendada teadusvõimekust ja kohandatud innovatsioonistrateegiaid, mis põhinevad piirkondlikel pädevustel ja aruka spetsialiseerumise strateegiatel, samuti toetama ühiseid teadusprogramme kooskõlas ühtekuuluvuspoliitika eesmärkidega;

37. tunnistab siinkohal kõige paljulubavamate suhtelise eelisega valdkondade kindlaksmääramise tähtsust aruka spetsialiseerumise piirkondliku strateegia määratlemisel⁽³⁾. EL peaks innustama piirkondi saama nende enda valitud valdkondades uuenduslikeks teerajajateks ning looma võrgustikke ja tegema koostööd teiste piirkondadega. Komitee hoiatab igasuguse katse eest kasutada arukat spetsialiseerumist juba juhtpositsioonil olevatele piirkondadele või kohalikele omavalitsustele eelisõiguse andmiseks, jättes teised piirkonnad toetuseta või pakkudes neile vaid vähest toetust. Seepärast oleks vaja kaardistada Euroopa piirkondade innovatsiooni tase ja spetsialiseerumise valdkonnad. Seda teavet saaks kasutada piirkondadevahelise koostöö edendamiseks ning mahajäänud piirkondadele konkreetsete toetusvahendite loomiseks, eraldades sihtotstarbelselt vahendeid, et aidata nad arengus järele kõige innovaatilistele piirkondadele;

38. nõustub vajadusega kehtestada täpsem näitajate ja eesmärkide süsteem, millega saaks lisaks ettevõtete teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute osakaalule mõõta ka konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamisega seotud aspekte – teisisõnu ulatuslik süsteem, millega mõõdetaks teadus- ja arendustegevuse süsteemide tõhusust ja innovatsiooni tootlikkust⁽⁴⁾;

C Optimaalne riikideülene koostöö ja konkurents

39. rõhutab, et ELil tuleb tegutseda kiiresti ja sidusalt, et saavutada sellises mõõtmes jõudu ja mõju, mida on vaja suurte väljakutsete lahendamiseks nende piiratud riiklike teadusrahadega, mis on kasutada;

⁽³⁾ CdR 373/2010 fin.

⁽⁴⁾ CdR 374/2010 fin.

40. kordab oma seisukohta, et parem koordineerimine ja koostöö liikmesriikide ja piirkondade vahel ja ka nende endi hulgas võib luua koostõimet ja anda seega Euroopa teadusruumile lisaväärtust. Euroopa territoriaalse koostöö rühmitused (ETKRid) on väärtuslik vahend territoriaalse koostöö rakendamiseks, sh teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas. See tugevdab Euroopa konkurentsivõimet ülemaailmsel teadmiste turul;

41. rõhutab, et teadmiste loomisele, levitamisele ja kasutamisele pööratav tähelepanu peab olema tõhusalt suunatud, võttes arvesse avaliku ja erasektori sidusrühmade strateegilisi huvisid ja kaasates nad strateegiliste kavade koostamiseni. See nõuab rahvusvahelise võrgustiku tuge, et parimad teadlased saaksid suurtele väljakutsetele lahendusi otsides omavahel kontakt-eeruda;

42. rõhutab vajadust kohalike ja piirkondlike, riikide ja Euroopa piiriüleste teadus- ja innovatsioonistrateegiate parema koordineerimise ja nende suurema koostoime järele, järgides eri kontekstide iseärasusi ja samal ajal tugevdades võimalusi nende vaheliseks täiendavuseks ja koostööks;

43. kinnitab seisukohta, et vajalik on parem kooskõlastatus teadustegevuse ja tööstuse vahel, et piirkonnad saaksid teha edusamme aruka spetsialiseerumise alal oluliste arengut soodustavate tehnoloogiate valdkonnas (nagu nanotehnoloogia, mikro- ja nanoelektronika, tööstuslik biotehnoloogia, fotoonika, uudsed materjalid ja uudsed tootmissüsteemid), ja et oleks võimalik edendada riikidevahelisi võrgustikke ning tugevdada koostööd piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil⁽⁵⁾, mis lihtsustaks ka stabiilsete ja kõrget kvalifikatsiooni nõudvate töökohade loomist;

44. nõustub, et liikmesriigid ja piirkonnad peaksid edendama ja rakendama ühiseid teadusuuringute kavasisid, milles käsitletakse suuri väljakutseid, jagatakse teavet ja tutvustatakse häid tavasisid kokkulepitud prioriteetsetes valdkondades, ning tagama, et neis valdkondades on võetud piisav riikliku ja piirkondliku rahastamise kohustus ja et vahendid on strateegiliselt koondatud;

45. on seisukohal, et kõrvaldada tuleb õiguslikud ja bürokraatlikud tõkkesid, mis ei luba saavutada riiklike ja rahvusvaheliste programmide piiriüleste koostalitlusvõimet, et oleks võimalik ühiselt rahastada teadusprojekte ja teadustaristuid riigi või piirkonna või rahvusvahelisel tasandil;

46. kutsub komisjoni üles pakkuma liikmesriikidele, piirkondadele ja teadusuuringuid rahastavatele organisatsioonidele tõhusat toetust ühiste rahvusvaheliste hinnangute rakendamisel ja ühiste rahastamisstandardite sisseseadmisel;

47. rõhutab, et tiptasemel teadustöö sõltub maailmaklassi abivahenditest ja teadustaristutest, sealhulgas e-taristutest. Niisugused teadustaristud on Euroopa jaoks väga olulised, sest need võivad meelitada ligi talente ja stimuleerida innovatsiooni- ja äriühisusi, aidates samal ajal kaasa töökohtade loomisele;

48. tunnistab teadustaristute võtmerolli teaduspõhistes innovatsioonisüsteemides; toetab seoses sellega uusi piirkondlike partnerlusrajatisi ja teadustaristute partnerlust ning kinnitab nende võimet anda panus Euroopa teadusruumi tasakaalustatumasse arengusse, kaasates väiksemaid või vähem kogunud riike ja piirkondi konkurentsivõimelistesse teadusuuringutesse ja innovatsiooni⁽⁶⁾;

49. on seisukohal, et programmi Horisont 2020 tuleb jõuliste meetmetega kohandada vastavalt Euroopas vajalikele reformidele. Eriti oluline on ühiskonnaprobleemide sammas, milles tuleks rõhku panna parimate Euroopa eksperditeadmiste kombineerimisele ulatuslike ühiste projektidega, mis võimaldavad Euroopal rakendada ulatuslike süsteemi struktuuri uuendavaid muudatusi, mis ületavad traditsioonilisi piire. Valdkonnale keskenduva teadustööga ei looda piisavalt teadmisi suurte ühiskonnaprobleemide lahendamiseks. Selle asemel tuleks keskenduda valdkonnaülesele teadus-, arendus- ja uuendustegevusele, mis annab nende süsteemi struktuuri uuendamiseks tehtavate muudatuste jaoks vajalikke kontseptsioone ja komponente. Teadustegevuse keskmes on eksperimendid ja katsetamine. Hea näide on ulatuslik aruka linna tegutsemisvaldkond. Oluline osa kõigest sellest on tulemuste laiendatavus eri tingimustele kõikjal Euroopas⁽⁷⁾;

50. toetab innovaatilise liidu kohustust, et liikmesriigid koos Euroopa Komisjoniaga peavad 2015. aastaks olema käivitanud 60 % Euroopa teadustaristu strateegiafoorumi (ESFRI) tegevuskavas määratletud prioriteetsetest ja üleeuroopalise tähtsusega teadustaristutest või need valmis saanud;

51. soovib, et liikmesriigid kinnitaksid rahalise kohustuse võtmise ESFRI teadustaristute rajamiseks ja käigushoidmiseks ning edendaksid piirkondlike partnerlusrajatisi arendamist eeskätt riiklike tegevuskavade ja järgmise programmi perioodi rakenduskavade väljatöötamisel;

52. kutsus komisjoni üles pakkuma Horisont 2020 kaudu tõhusat toetust juurdepääsuks teadustaristutele ja toetama jätkuvat üldist ELi teadustaristute (aga mitte ainult Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri konsortsiumi staatusega taristute) integreerimist;

53. soovib, et komisjon toetaks võimaluse korral teadustaristute tegevuskulusid kas rahastamisallikate, nagu struktuurifondid, kaudu;

⁽⁵⁾ CdR 374/2010 fin.

⁽⁶⁾ CdR 373/2010 fin.

⁽⁷⁾ CdR 402/2011 fin.

54. kutsub riiklikke ja piirkondlikke asutusi siduma teadustaristute tegevuskavad ESFRI tegevuskavaga ja aruka spetsialiseerumise strateegiatega struktuurifondide kaasrahastatavates teadus- ja innovatsiooniprogrammides ning tugevdama vähem soodsate piirkondade suutlikkust vastu võtta üleeuroopalise ja rahvusvahelise tähtsusega teadustaristuid ja nendes osaleda;

55. on seisukohal, et Euroopa Komisjon peaks tegema ESFRIga koostööd selleks, et sätestada tegevuskava rakendamise prioriteetid ja anda liikmesriikidele nõu ja juhiseid, kuidas ületada rakendamisel tekkivaid õiguslikke, rahalisi või tehnilisi takistusi;

D Avatud tööturg teadlastele

56. tunnistab, et eri riikide teadlaste tööturgude vaheliste tõkete peamine põhjus on see, et valitsevad erinevad lähenemisi viisid värbamisele, institutsioonilisele sõltumatusel, inimressurside strateegiatega väljatöötamisele ja teadlaste liikuvuse edendamisele ning töötingimused ei ole noorte ja kolmandate riikide teadlaste jaoks atraktiivsed;

57. tuletab meelde, et jätkuva majanduskriisi tõttu on juba tuhanded töötajad Euroopa Liidu riikides kaotanud oma töökohta⁽⁸⁾, nende hulgas ka kvalifitseeritud teadlased peamiselt tööstussektori teadusuuringute ja innovatsiooni osakondades. Uute turgude tekkimine ja ettevõtete ümberpaigutamine madalate tootmiskuludega riikidesse suurendavad seda efekti veelgi. Kõigi töötajate oskuste taseme tõstmine ja nende ühitamine tööturu vajadustega on tingimata vajalik⁽⁹⁾;

58. on seisukohal, et äärmiselt oluline on kõrvaldada õiguslikud ja muud tõkked, et oleks võimalik rakendada avatud, läbipaistvat ja tulemustel põhinevat teadlaste töölevärbamist ning tagada piiriülene juurdepääs riiklikele teadustoetustele ja nende ülekantavus;

59. nõustub, et teaduslikud sidusorganisatsioonid peaksid avaldama kõikide vabade töökohtade kohta kuulutused, kasutades selleks ühiseid ametikohtade kirjeldusi, mis on sätestatud teadlaskarjääri käsitlevas Euroopa raamistikus, ning täitma teadlaste ametikohti avatud, läbipaistvate värbamistoimingutega, kaasates ka ELi-välise riikide kodanikke. Samuti peaksid nad töökohtade kuulutused avaldama ka EURAXESSi tööportaalis (<http://ec.europa.eu/euraxess/index.cfm/lobs/index>);

60. rõhutab, et eritähelpanu tuleks pöörata teadlaste liikuvusele Euroopas, ning nõuab liikuvust takistavate tõkete kõrvaldamiseks selliste konkreetsete meetmete võtmist (nt pensioniõiguste ülekantavus, sotsiaalkaitse tagamine, kutsequalifikatsioonide vastastikune tunnustamine ning töö- ja eraelu ühitamise meetmed), mis hõlbustavad Euroopa teadlaste liikuvust ja muudavad teadlase karjääri ELis atraktiivsemaks;

61. tervitab komisjoni algatusi, mille eesmärk on tegeleda ELi teadlasi takistavate sotsiaalkindlustuse alaste tõketega ning hõlbustada jätkuvalt kolmandate riikide kodanikest teadlaste saabumist;

62. kinnitab vajadust meelitada ligi kõrgetasemelisi teadlasi väljastpoolt Euroopa Liitu ning toonitab seetõttu ELi liikuvusprogrammide (nt Marie Curie programm) olulisust ja tõstab esile mõnes piirkonnas võetud või võetavaid meetmeid, mille eesmärk on soodustada teadlaste tagasipöördumist;

63. julgustab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi võtma meetmeid liikuvuse parandamiseks kõigis valdkondades, eelkõige aga akadeemiliste ringkondade ja tööstuse vahel. Väga oluline on tihe üleeuroopaline koostöö akadeemiliste ringkondade, ettevõtete ja teaduslike sidusorganisatsioonide vahel, kaasates peamiselt poliitilisi osalejaid ja asutusi kohalikul, piirkondlikul ja riigi tasandil kolme osalejaga (*triple helix*) mudelina;

64. rõhutab vajadust innustada noori valima karjääri teaduse või innovatsiooni valdkonnas, toetada noori ettevõtjaid, kes annavad panuse teadus- ja arendustegevusse ja innovatsiooni ning kasutada nende saavutatud tulemused ära kohalikes ja piirkondlikes kogukondades;

65. rõhutab tungivat vajadust tagada hea koolitusega ja teadmispõhises tööstuses töötamiseks vajalike oskustega inimeste olemasolu ning tööstuse atraktiivsus töökojana, võttes arvesse praeguseid raskusi töökohtade täitmisel sellistes tuleviku jaoks strateegilistes valdkondades nagu teadustegevus, inseneritöö, tervishoid ja matemaatika⁽¹⁰⁾. Töötajate oskusi ja teadmisi tuleks pidevalt ajakohastada ning koolitus peaks keskenduma uute sektorite ja uute tehnoloogialahenduste vajadustele, et sellest ei saaks kasu mitte ainult tööstus, vaid et aidata ka töö kaotanud töötajaid, nii et nad saaksid kiiresti kohaneda uute sektoritega ja uute tehnoloogiatega;

66. rõhutab vajadust tagada tiptaseme ja tipptulemuste edendamise kõrval ka iga piirkonna inimestele hea haridus ja koolitus kui individuaalse ja ühiskondliku heaolu ning piirkondade uuendusvõime alus⁽¹¹⁾;

67. soovib Euroopa Komisjonil luua veebiportaali, kus saaks vastastikku tutvustada näiteid kohaliku ja piirkondliku tasandi headest tavadest noorte integreerimisel tööturule⁽¹²⁾, sh teadustegevuse ja innovatsiooni sektorites;

E Sooline võrdõiguslikkus ja soolise aspekti arvestamine teadustegevuses

68. tunnistab, et seni on edusammud soolise võrdõiguslikkuse alal olnud piiratud, ning märgib, et vaid mõned liikmesriigid ja teaduslikud sidusorganisatsioonid rakendavad meetmeid, et saada kasu naisteadlaste talendist ja soolise mõõtme integreerimisest teadustöösse. Soolise mõõtme integreerimine teadustöö kujundamisse, hindamisse ja rakendamisse on samuti endiselt liiga piiratud;

⁽⁸⁾ CdR 85/2009 fin ja CdR 373/2010 fin.

⁽⁹⁾ CdR 85/2009 fin ja CdR 373/2010 fin.

⁽¹⁰⁾ CdR 374/2010 fin.

⁽¹¹⁾ CdR 83/2007 fin.

⁽¹²⁾ CdR 292/2010 fin.

69. rõhutab vajadust kõrvaldada naisteadlaste värbamise, töökohtadele jäämise ja karjääri edenemise tõkked, et tegeleda soolise tasakaalustamatuse probleemiga ja tugevdada soolist mõõdet teadusprogrammides;

70. nõustub, et sooline mõõde tuleks integreerida Horisont 2020 kõigisse programmidesse ja projektidesse nende käivitamisest alates;

71. tervitab komisjoni algatust esitada 2013. aastal liikmesriikidele soovitusete ettepanek, milles on ühised juhised institutsioonilise muutuse tegemiseks, et edendada soolist võrdõiguslikkust ülikoolides ja teadusasutustes;

72. soovib komisjonil luua valdkonnaülese komitee, et teostada järelevalvet naisteadlaste esindatuse üle Euroopa teadusruumi ja Horisont 2020 tegevuses ning anda vastavaid soovitusi;

F Teaduslike teadmiste optimaalne liikumine, neile juurdepääs ja nende siire

73. märgib, et liikmesriigid on teinud erineval määral edusamme avatud juurdepääsumeetmete toetamisel, mis võiks aidata vähendada teabe asümmeetriat. Lisaks on teadmussiire avalik-õiguslike teadusasutuste ja erasektori vahel jätkuvalt ebapiisav ning see avaldab mõju teaduse kvaliteedile ja teadus- ja arendustegevusel põhinevatele majanduslikele tulemustele;

74. rõhutab, et teadusasutuste, ülikoolide ja tööstuse sisesel ja vahelisel juurdepääsul teadmussiirdele on alusuuringute ja innovatsiooni jaoks määrav tähtsus ning seda tuleks kindlalt toetada;

75. rõhutab, et riiklikult rahastatud teadustegevuse tulemustele ja andmetele avatud juurdepääsu lähenemisviis on Euroopa teadusruumi ülesehitamisel oluline komponent, tagamaks, et teadlased saavad tugineda olemasolevatele teadmistele, hinnata uusi tulemusi ja vältida teadustegevuse dubleerimist;

76. rõhutab teadusinfole juurdepääsu ja teadusinfo säilitamise poliitikameetmete koordineerimise ja ühtlustamise olulisust, tagades et riiklike teadusuuringutega edendatakse teadmussiiret avalike ja erasektorite vahel riiklike strateegiate abil;

77. rõhutab vajadust optimaalse suhtluse ja sidemete järele ning strateegilise partnerluse järele akadeemiliste ja tööstusrikkondade vahel. Samuti on vaja määratleda ühised koostöö põhinevad teaduskavad, et maksimeerida teadustulemuste kasutamist ja nende mõju innovatsioonile ja suurte väljakutsetega tegelemisele;

78. nõustub, et kõikide Horisont 2020 raames ELi rahastatavate projektide käsitlemisel tuleb üldpõhimõttena kasutada avatud juurdepääsu teaduskirjandusele ning et komisjon peaks jätkama avatud juurdepääsuga seotud projektide rahastamist.

Tuleb tagada, et sealjuures võetakse täielikult arvesse teadlaste ja ettevõtete huve seoses intellektuaalomandi ja kasutusõigustega;

79. teeb ettepaneku käivitada tegevus, millega suurendatakse sidusrühmade teadlikkust avatud juurdepääsu ja e-teaduse kohta. Komisjon peaks tihedas koostöös sidusrühmadega töötama välja konsortsiumi näidislepingud teadmussiirde laiendamiseks;

G Edusammud ja Euroopa teadusruumi valmimine

80. rõhutab, et liikmesriigid ja piirkonnad peavad läbi viima vajalikud riiklikud ja piirkondlikud reformid ning looma tingimused, mis on vajalikud Euroopa teadusruumi valmimiseks. Nad peavad ka toetama nimetatud reformide rakendamist ja hõlbustama teadust rahastavate ja edendavate organisatsioonide vastutusalasse kuuluvat tegevust;

81. soovib arendada kolme osalejaga (triple helix) partnerluste võrgustikke piirkondades, mis saavad teha koostööd meetmete koordineerimisel, ning rõhutab heade tavade tutvustamise olulisust (sh aruka spetsialiseerumise strateegiate alal) Euroopa teadusruumi õppetoolide siseseviimise kaudu piirkondlikesse teadus- ja innovatsioonisüsteemidesse ning toetades määratletud piirkondlike pädevustega seotud rahvusvahelisi võrgustikke;

82. tõstab esile vajadust jälgida ja hinnata liikmesriikide, komisjoni ja teaduslike sidusorganisatsioonide edusamme teatistes määratletud Euroopa teadusruumi meetmete rakendamisel. Sellega seoses tervitab komitee komisjoni kavatsust töötada välja Euroopa teadusruumi järelevalvemehhanism. Komitee kutsub komisjoni üles tagama kavandatud Euroopa teadusruumi järelevalvemehhanismi arendamise ja näitajate valiku läbipaistvust, kaasates liikmesriike. Näitajate valik ja arv peaks piirduma miinimumiga, mis on vajalik Euroopa teadusruumi järelevalvemehhanismi loomise edusammude hindamiseks. Uurimisastutuste ja ülikoolide andmete valimisel tuleks kasutada Eurostati, riiklike statistikaametite ja kohalike omavalitsuste (nt ministeeriumid) vahelise koostöö väljakujunenud menetlusi;

83. tervitab menetluse lihtsustamise püüdeid, samuti ELi rahastamisvõimaluste kasutamise praktiliste suuniste avaldamist⁽¹³⁾; väljendab erilist heameelt jätkuvate jõupingutuste üle selle nimel, et projektide erinevaid etappe rahastataks ka edaspidi järjepidevalt eri programmidest; pooldaks praktiliste suuniste kujunemist kõikehõlmavaks, samas kättesaadavaks teabe ja ressursside digiväravaks asjaomaste teadus- ja innovatsiooniprogrammide kohta⁽¹⁴⁾;

84. nõuab, et komisjon tagaks, et Horisont 2020 aitab konsolideerida Euroopa teadusruumi valmimist ja toimimist, toetades Euroopa teadusruumi meetmeid seoses teadlaskarjääri ja liikuvuse, teadustaristute, soolise võrdõiguslikkuse, piiriülese koostöö, avatud juurdepääsu ja teadmussiirdega;

⁽¹³⁾ CdR 67/2011 fin; CdR 373/2010 fin; CdR 230/2010 fin.

⁽¹⁴⁾ CdR 373/2010 fin.

-
85. tervitab komisjoni kavatsust, et alates 2014. aastast hakkavad edenemist iga-aastaselt täielikult hindama nõukogu ja Euroopa Parlament;
86. palub, et Euroopa Komisjon edastaks Regioonide Komiteele Euroopa teadusruumi eduaruande.

Brüssel, 31. jaanuar 2013

Regioonide Komitee
president
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
